

آموزش و پرورش در انگلستان

انگلستان و ویلز سرزمینی است دارای آداب و سنت‌های قدیمی و مردم این دیار علاقمند به حفظ موارث فرهنگی و ابقای این سنت‌ها می‌باشند. تاریخ آموزش و پرورش انگلیس نیز خالی از این سنن نبوده است. تا اواخر قرن نوزدهم آموزش اجباری در انگلستان و ویلز وجود نداشته است و فقط فرزندان گروهی از اشراف می‌توانستند به تحصیلات ویژه بپردازند. به طور کلی تا قبل از انقلاب صنعتی تشکیلات مذهبی در امر آموزش و پرورش گروهی قلیل از فرزندان طبقات متوسط فعال بوده‌اند و از این نهادها می‌توان به عنوان بنیانگذاران نخستین آموزشگاه‌ها و دانشگاه‌ها نام برد. پس از انقلاب صنعتی و با روی کار آمدن حکومت‌های منتخب مردم به تدریج دولت عهده‌دار آموزش و پرورش مردم شد. نظام آموزش و پرورش انگلستان و ویلز در نتیجه تدوین و تصویب یک سلسله از قوانین و موازینی که از یکصد و شصت سال پیش به این طرف وضع شده، دوره‌ی تکوینی خود را طی نموده است. از مهمترین این مصوبات عبارتند از: برای اولین بار بودجه‌ای جهت آموزش و پرورش همگانی در بودجه کل دولت منظور شد و تعلیمات متوسطه اجباری شد، قانون تشکیل هیأت آموزش و پرورش مناطق و شورای ملی آموزش و پرورش با تعیین حدود مسئولیت‌های آنان به تصویب رسید و تحصیلات متوسطه جنبه عملی بیشتری پیدا کرد.

در سال ۱۹۴۴ قانون جدید آموزش و پرورش تصویب شد و دو شورای آموزش برای انگلستان و ویلز تعیین شد و مراحل تحصیلی به ۳ دوره‌ی ابتدایی، متوسطه، و آموزش اضافی تقسیم شدند. در سال ۱۹۸۰ قانون برنامه‌ی آموزشی میکروالکترونیک به تصویب رسید و بر اساس آن نظام آموزشی مدارس به تدریج کامپیوتری شدند.

در سال ۱۹۸۸ قانون توسعه دانشگاهها و مدارس عالی آموزشهای کوتاه‌مدت تصویب شد و به موجب آن سالیانه نه هزار میلیون پوند در جهت توسعه مراکز آموزش عالی از طریق دولت مرکزی سرمایه‌گذاری می‌شود. امور آموزش و پرورش به شیوه‌ی غیرمتمرکز اداره می‌شود و اختیارات امور تربیتی در این کشور بین دولت مرکزی و مقامات محلی آموزش و پرورش و کادر مدیریت آموزشی مدارس تقسیم شده است. در دستگاه تعلیم و تربیت انگلستان به ۳ اصل مهم توجه شده است.

(۱) تفویض اختیارات وسیع به مقامات محلی آموزش و پرورش.
(۲) ترغیب مؤسسات و انجمن‌های داوطلب در جهت اداره امور تربیتی و سرمایه‌گذاری.
(۳) اجتناب دستگاه مرکزی آموزش و پرورش از امر و نهی مستقیم و دخالت در امور مناطق آموزشی.
دستگاه مرکزی آموزش و پرورش به عنوان نهادی هماهنگ‌کننده، تسهیل‌کننده و هدایت‌کننده عمل می‌نماید.
طبق قانون ۱۹۴۴ آموزش و پرورش، انجمن‌های محلی مسئول قانونی اداره امور تعلیم و تربیت منطقه خود هستند در حال حاضر ۱۰۵ انجمن محلی در سراسر انگلستان و ویلز وجود دارد. اعضاء انجمن بر حسب پیشینه و علاقه از طرف مردم برگزیده می‌شوند.

اهم اختیارات مقامات محلی به شرح ذیل می‌باشد:

- (۱) تأمین شیر و خوراک روزانه برای دانش‌آموزان.
- (۲) تهیه و تدوین آئین‌نامه‌های آموزشی و نظارت بر انتخاب هیأت مدیره مدارس.
- (۳) استخدام و عزل کادر آموزشی با رعایت اختیارات کادر مدیریت مدارس در این زمینه.
- (۴) اجرای قانون آموزش رایگان.
- (۵) تأمین امکانات آموزشی برای دانش‌آموزان نیازمند به آموزش‌های ویژه.
- (۶) نظارت بر اجرای صحیح برنامه‌ها و کادر مدارس.

ساختار نظام آموزشی

کشور انگلستان از ۳ مقطع آموزشی ابتدایی (۵ تا ۱۱ سالگی)، آموزش متوسطه (۱۱ تا ۱۸ سالگی) و آموزش عالی (Tertiary) متشکل گردیده است. تقسیم بندی فوق برای انگلستان، ولز و ایرلند شمالی یکسان بوده و این در حالیست که اسکاتلند از نظام آموزشی متفاوتی برخوردار می باشد. حضور در مراکز آموزشی برای کودکان ۱۶-۵ سال اجباری است. به عبارت دیگر گذراندن دوره های آموزشی تا سن ۱۶ سالگی اجباری می باشد. اکثریت دانش آموزان انگلیسی رده های سنی ۱۷ سال و بالاتر به تحصیل در مراکز آموزش تکمیلی و یا فعالیت در بازار کار مبادرت می نمایند. در حال حاضر، آموزش بزرگ سالان در کشور انگلستان از اهمیت ویژه ای برخوردار گردیده و اکثریت دانشگاهها و کالج های آموزش عالی با شمار رو به رشدی از دانشجویان بزرگسال مواجه می باشند. سنین آموزش پایه (آموزش اجباری) در انگلستان و ولز سنین ۱۶-۵ سال را شامل می گردد. آموزش ابتدایی طی ۲ مرحله به دانش آموزان رده های سنی ۷-۵ سال و ۱۱-۸ سال ارائه می گردد. در نظام آموزشی محلی کشور انگلستان دوره های آموزش مقدماتی به دانش آموزان رده های سنی ۱۶-۱۱ سال ارائه می گردد. اغلب مدارس متوسطه (در حدود ۹۰ درصد) مدارس جامع می باشند که از دانش آموزانی با قابلیت های مختلف آموزشی ثبت نام نموده و برنامه های آموزش مقدماتی متوسطه گسترده ای را ارائه می نمایند. از تعداد محدودی از مدارس مقدماتی متوسطه که در زمره مدارس جامع نمی باشند، تحت عنوان مدارس دستور زبان یاد می گردد. در انگلستان و ولز، نرخ حضور دانش آموزان در مقاطع آموزشی ابتدایی و مقدماتی متوسطه ۱۰۰ درصد است. به دنبال تکمیل تحصیلات مقدماتی متوسطه، اکثریت دانش آموزان دوره های آموزش آکادمیک تکمیلی متوسطه را پی گیری می نمایند. ۴۲ درصد از دانش آموزان مقطع تکمیلی آموزش متوسطه به مطالعه رشته های آکادمیک و ۵۸ درصد به گذراندن دوره های تخصصی فنی و حرفه ای مبادرت می نمایند.

آموزش پیش دبستانی

ساختار آموزشی

آموزش پیش دبستانی در کشور انگلستان در مهدهای کودک و مدارس آمادگی به کودکان رده های سنی ۴-۲ سال ارائه می گردد. با وجودی که آموزش کودکان انگلیسی تا سن ۵ سالگی اجباری نمی باشد، با این حال بالغ بر ۹۶ درصد از کودکان رده های سنی ۴ سال و بالاتر در مراکز آموزشی پیش دبستانی ثبت نام می نمایند. طبق آمار به دست آمده در سپتامبر سال ۹۸، در اسکاتلند ۳۸٪ از کودکان رده های سنی ۴-۳ سال در مراکز آموزش پیش دبستانی ثبت نام نموده اند. تدارک امکانات و اتخاذ شرایط ویژه آموزش پیش دبستانی از محل اختیارات و مقامات دپارتمان های محلی آموزش و پرورش و هیئت های مدیره آموزش غیر رسمی تأمین می گردد. با وجودی که در قوانین آموزشی و مفاد اختیارات مقامات محلی دپارتمان های آموزشی (LEA) مسؤولیت تدارک امکانات آموزشی مقطع آموزش پیش دبستانی لحاظ نگردیده است اما با این حال هزینه های آموزشی مقطع آموزشی مذکور از محل بودجه دولتی حوزه آموزش، بودجه دواير محلی آموزش و پرورش و هیئت مدیره مدارس پیش دبستانی تأمین می گردد. به عبارت دیگر دواير محلی آموزش و پرورش (LEA) عهده دار مسوولیت فراهم سازی شرایط مناسب برای کودکان رده های سنی ۲ تا ۵ سال و شناسایی نیازهای ویژه مقطع آموزشی پیش دبستانی می باشند. پذیرش کودکان در مقطع آموزش پیش دبستانی با معیارهای تعیین شده توسط مدارس و بر اساس خط مشی های آموزشی دواير محلی آموزش و پرورش LEA صورت می پذیرد که از جمله این معیارها می توان به بررسی نیازهای روانشناختی و آموزشی کودکان اشاره نمود. علاوه بر این، کلیه نهادها و مراکز ارائه دهنده خدمات اجتماعی کشور انگلستان از مرکز آموزشی پیش دبستانی برخوردار می باشند که کودکان زیر ۵ سال را تحت پوشش قرار می دهند. عمده خدمات آموزش پیش دبستانی در کشور انگلستان از سوی ادارات خدمات اجتماعی با اختیارات محلی ارائه می گردد. گفتنی است که مراکز مذکور بر پایه درجه نیازمندی کودکان به کمک متخصصین و خانواده های انگلیسی در جهت ارائه خدمات آموزشی، بهداشتی و روان شناختی کودکان فعالیت می نمایند. کلیه مؤسسات آموزشی پیش دبستانی تحت نظارت ادارات محلی و مرکزی آموزش و پرورش از سوبسیدهای آموزشی برخوردار می گردند. لازم به ذکر است، آن دسته از مراکز آموزشی پیش دبستانی که تحت حمایت دواير محلی آموزش و پرورش (LEA) اداره می گردند، به

طور کامل تحت حمایت های مالی دولتی نیز قرار می گیرند. علاوه بر این مراکز آموزش خصوصی پیش دبستانی نیز فعالیت دارند که توسط والدین و انجمن های آموزش خصوصی سازمان دهی، نظارت و تأمین اعتبار می گردند. طبق آخرین آمار بدست آمده طی سال ۱۹۹۳، ۵۱ درصد از کودکان رده های سنی ۴-۳ سال بریتانیایی در مراکز پیش دبستانی دولتی و ۴ درصد نیز در مدارس پیش دبستانی خصوصی ثبت نام نمودند. طی سال های ۱۹۹۱/۹۲ در ولز، ۶۸/۵ درصد از کودکان در مدارس پیش دبستانی دولتی و ۱/۵ درصد در مدارس پیش دبستانی خصوصی ثبت نام نمودند.

به طور کلی می توان گفت که بالغ بر ۹۰ درصد کودکان بریتانیایی رده های سنی ۵-۲ سال، از شرایط لازم جهت حضور در مراکز آموزش پیش دبستانی برخوردار می گردند. در مورخه نوامبر ۱۹۹۴، دولت انگلستان توجه عمده ای بر تأسیس اماکن آموزشی پیش دبستانی ویژه کودکان رده های سنی ۵-۲ سال متمرکز داشت. از جمله اصلی ترین اهداف مقطع آموزش پیش دبستانی می توان به توسعه مهارت های شناختی، فیزیکی، زبانشناسی، عقلانی، اجتماعی کودکان و شخصیتی کودکان رده های سنی ۵-۲ سال اشاره نمود. از مدارس پیش دبستانی کشور انگلستان تحت عنوان مراکز تضمین کننده سلامت فیزیکی و روانی کودکان یاد می گردد. گفتنی است که دوره های آموزشی پیش دبستانی که توسط دوایر محلی آموزش و پرورش LEA ارائه می گردند، ۵ روز در هفته از ساعت ۹ صبح تا ۳ بعد از ظهر دایر می باشد. مراکز پیش دبستانی خصوصی نیز معمولاً از ساعت ۷/۳۰ تا ۶ بعد از ظهر در سراسر سال به ارائه خدمات آموزشی پیش دبستانی مبادرت می نمایند. دانش آموزان مراکز آموزش پیش دبستانی مطابق سن و با توجه به ابعاد کلاس ها گروه بندی می گردند. مطابق قانون مصوب سال ۱۹۸۹، ویژه آموزش کودکان، حضور حداقل ۲ کارمند برای تعداد ۲۶ کودک در مهدهای کودک و ۲ کارمند برای تعداد ۲۰ کودک در کودکستان ها ضروری است. این در حالی است که این میزان در مهدهای کودک روزانه، به نسبت ۱ به ۸ تقلیل می یابد. خدمات آموزش پیش دبستانی در کودکستان و مهدهای کودک کشور ایرلند به شهروندان ایرلندی ارائه می گردد. طبق خط مشی جدید دولت ایرلند تا سال ۲۰۰۴، تدارک عمده آموزشی به این مقطع آموزشی تعلق خواهد گرفت. طبق آمار به دست آمده طی سال های ۹۳ - ۱۹۹۲، تعداد مدارس پیش دبستانی کشور ایرلند بر ۸۸ مدرسه تمام وقت، تعداد معلمان و مربیان آموزشی پیش دبستانی بر ۱۶۴ مری و تعداد کودکان ثبت نامی بر ۴۵۰۰ نفر بالغ می گردد.

برنامه های آموزشی و ارزشیابی تحصیلی

مقررات خاصی در خصوص برنامه ریزی درسی، روش تدریس و یا ارزیابی تحصیلی مراکز آموزش پیش دبستانی کشور انگلستان وضع نگردیده است. از این روی مدیران و کادر آموزشی مؤسسات به صورت مستقل به تعیین برنامه های آموزشی مبادرت می نمایند.

در سال ۱۹۸۹، طبق دستورالعمل تهیه شده توسط هیئت ارشد نظارت آموزشی کشور، کادر آموزشی مراکز آموزش پیش دبستانی به گذراندن ۹ ماده آموزشی تحت عناوین هنری، اجتماعی، زبانشناسی، ریاضی، اخلاق، فیزیک، علمی، فنی و حرفه ای و مذهبی در مدارس آموزش پیش دبستانی موظف گردیدند.

طرح های آموزشی

از جمله مهمترین طرحهای به اجرا در آمده در مراکز آموزش پیش دبستانی انگلستان و ولز میتوان به موارد ذیل اشاره نمود:

۱- طرح توسعه آموزش پیش دبستانی

اجرای طرح توسعه آموزش پیش دبستانی در ایرلند شمالی به احداث بیش از ۹۰۰ مرکز جدید آموزشی ظرف مدت ۴ سال منجر گردیده است. از جمله مهم ترین مشخصه دوره آموزشی پیش دبستانی در ایرلند که وجه تمایز این کشور با کشور انگلستان نیز محسوب می گردد می توان به اجباری نبودن حضور کودکان در مراکز آموزش پیش دبستانی اشاره نمود. لازم به ذکر است که ارزیابی عمل کرد طرح توسعه آموزش پیش دبستانی در ایرلند توسط بنیاد کودکان ایرلندی EU و سازمان تأمین اجتماعی ایرلند صورت می گیرد. بیش از ۵ میلیون پوند طی مدت ۵ سال اخیر توسط بنیاد کودکان ایرلندی EU جهت مراقبت از کودکان ایرلندی و احداث تعداد ۱۰۰ کلپ بازی در نواحی مختلف کشور اختصاص یافته است. احداث مراکز تفریحی مذکور امکان فعالیت والدین کودکان رده های سنی ۵-۳ سال را فراهم آورده است. گفتنی است که با

اختصاص بودجه مازاد ۱۰ میلیون پوندی به بنیاد کودکان ایرلندی EU، بالغ بر ۱۲۰۰۰ مرکز مراقبتی کودکان در اماکن غیر آموزشی (خارج از مدارس) احداث گردیده است.

۲- طرح ملی مراقبت از کودکان

در مورخه می ۱۹۹۸، دپارتمان آموزش و استخدام (DFEE)، سازمان تأمین اجتماعی (DSS) و دپارتمان زنان با مشارکت یکدیگر، به ارائه طرحی با عنوان برآورده سازی احتیاجات کودکان انگلیسی مبادرت نمودند. گفتنی است که طرح مذکور به عنوان طرح استراتژی ملی مراقبت از کودکان مطرح می باشد. به عبارت دیگر طبق طرح مذکور دولت انگلستان مسؤلیت مراقبت از کودکان رده های سنی ۱۴-۵ سال اعم از مراقبت های رسمی و یا غیر رسمی را بر عهده دارد.

تا به نیازها و روشهای لازم در جهت مراقبت مناسب از دانش آموزان برخوردار از والدین شاغل، بپردازد. هدف از طراحی و اجرای چنین راهبردی، ایجاد مراکز مراقبتی برای ۶/۱ میلیون کودک انگلیسی تا سال ۲۰۰۴ می باشد. مطابق طرح فوق، بالغ بر ۴۵ هزار مرکز مراقبتی جدید در جوار مراکز مراقبتی روزانه ایجاد خواهد شد. راهبردهای مشابهی نیز در مناطق ولز و اسکاتلند به مورد اجرا در آمده است. طی سال های (۲۰۰۲-۱۹۹۸) بودجه ای معادل ۴۷۰ میلیون پوند جهت حمایت از سیاست و استراتژی ملی مراقبت از کودکان از محل بودجه دولت انگلستان به این امر اختصاص یافت. گفتنی است که بالغ بر ۱۷۰ میلیون پوند از این مبلغ توسط مؤسسات حمایتی خصوصی با عنوان (NOF) تأمین می گردد. مهم ترین هدف مؤسسات مذکور مراقبت از ۱۶۵ هزار کودک مستقر در سراسر کشور انگلستان تا سال ۲۰۰۳ می باشد. استراتژی ملی مراقبت از کودکان بصورت محلی برنامه ریزی شده و از طریق ۱۵۰ سازمان حمایتی کودکان انگلیسی (EYDCPS) اجرا می گردد.

گفتنی است که دپارتمان آموزش انگلستان (DFEE) اصلی ترین مجری و سرمایه گذار طرح مراقبتی کودکان انگلیسی می باشد که با اختصاص بودجه سالیانه معادل ۵۷ میلیون پوند در جهت اجرای هر چه جامع تر طرح مذکور تلاش می نماید. لازم به ذکر است که بودجه دولتی فوق جهت اجرای برنامه ها و طرح های ذیل هزینه می گردد:

۱. اجرای تعداد ۴۰ هزار برنامه مراقبتی با عنوان مراقبت از کودکان در خارج از محیط های آموزشی (DSC)

۲. احداث تعداد ۱۰ هزار مرکز مراقبتی ویژه کودکان پیش دبستانی تا رده سنی ۱۴ سال

۳. احداث تعداد ۱۰ هزار مرکز جدید مراقبتی خارج از مدرسه توسط شورای سرمایه گذاری آموزش

لازم به ذکر است که از بودجه سالیانه ۵۷ میلیون پوندی طرح مذکور، مبلغ ۷ میلیون پوند توسط شوراهای تربیتی (TEC) و بالغ بر ۶ میلیون پوند نیز توسط مراکز آموزش عالی تأمین اعتبار می گردد. طی سال ۹۹-۱۹۹۸ طرح توسعه آموزش پیش دبستانی (مقدماتی) پاره وقت کودکان رده های سنی ۴ سال و بالاتر در مشارکت با بخش های خصوصی به اجرا گذارده شد. لازم به ذکر است که در طرح مذکور اطلاعاتی در خصوص چگونگی مراقبت از کودکان و چگونگی ارتباط کودکان رده سنی ۴ سال با آموزش های مقدماتی ارائه گردیده است. مسؤلیت قانونی برقراری امنیت در مراکز آموزشی ویژه کودکان رده سنی ۴ سال بر عهده مقامات محلی آموزشی کشور می باشد. طی سال ۱۹۹۹ بالغ بر ۳۹۰ میلیون پوند جهت راه اندازی تعداد ۱۹۰ هزار مرکز آموزشی مقدماتی ویژه کودکان رده های سنی ۴-۳ سال تخصیص یافت.

علاوه بر این، بالغ بر ۴۵ میلیون پوند نیز میان ۵۷ مرکز آموزشی محلی (LEA) در جهت اجرای برنامه های مراقبت از کودکان رده های سنی ۱۴-۳ سال و احداث مراکز آموزشی مقدماتی توزیع گردید. عملکرد مراکز آموزشی مقدماتی توسط دایره استانداردهای آموزشی (OFSTED) مورد نظارت و ارزیابی قرار می گیرد. طبق قوانین نظام آموزشی مصوب ۱۹۹۸، دولت انگلستان متعهد است که سیستم واحدی از قوانین آموزش مقدماتی و مراقبتهای روزانه طراحی و ارائه نماید. از این روی و در جهت نیل به هدف مذکور، دپارتمان آموزش انگلستان (DFEE) تحت نظارت دولت به مشاوره های گسترده ای با سازمانهای بهداشت و مراکز آموزشی در زمینه ارائه آموزش های مقدماتی و مراقبت های روزانه بهداشتی به کودکان مبادرت نموده است. از جمله مهم ترین مفاد مذاکرات و مشاورات مذکور می توان به موارد ذیل اشاره نمود:

۱. مشارکت با مقامات محلی در جهت جذب پرستاران کودک (ژانویه سال ۱۹۹۹)

۲. تشکیل انجمن پرستاران کودک در جهت نظارت بر عملکرد آنان

۳. ارائه خدمات مشاوره به والدین در خصوص استخدام پرستاران کودک

از جمله برنامه های ویژه دپارتمان آموزش انگلستان (DFEE) درخصوص برگزاری دوره های آموزشی و مراقبت روزانه از کودکان طی سال ۲۰۰۱ میلادی می توان به موارد ذیل اشاره نمود:

۱. اختصاص ۳۰ میلیون پوند بودجه اضافی طی ۲ سال جهت تربیت تعداد ۳۰۰ مربی ویژه مراکز آموزش مقدماتی پیش دبستانی

۲. ارائه خدمات به تعداد ۷۵ هزار کودک در ۶۰ مؤسسه محلی LEA بر اساس شاخص محرومیت دپارتمان آموزشی انگلستان (DFEE)

۳. تشکیل دایره محلی استاندارد های آموزشی جهت ارائه آموزش های مقدماتی و مراقبت های بهداشتی روزانه به کودکان محلی

۴. کسب اطمینان از صلاحیت مربیان آموزشی و بهداشتی ویژه کودکان رده های سنی ۳-۸ سال

۵. اعطای معافیت های مالیاتی به طرح های آموزشی- بهداشتی مقطع آموزش پیش دبستانی

۳- مراکز محلی آموزش مقدماتی کودکان

تعداد ۲۹ مرکز محلی آموزش مقدماتی ویژه کودکان در مناطق مختلف کشور انگلستان فعالیت دارند. مراکز مذکور به ارائه خدماتی اعم از خدمات ارائه دوره های آموزشی مقدماتی، مراقبت از کودکان و حمایت از خانواده های برخوردار از فرزندان خردسال مبادرت می نمایند. دپارتمان آموزش انگلستان (DFEE) در حال ارزیابی و ارائه استراتژی ملی در خصوص مراقبت از کودکان و ارائه آموزش های مقدماتی است تا از این طریق نهادها و مراکز محلی نیز از این استراتژی در برنامه ریزی های آموزشی و مراقبتی خود در نواحی مختلف کشور بهره برداری نمایند.

طی سال ۹۹-۱۹۹۸، بودجه ای بالغ بر ۵۰۰ هزار پوند در جهت ارتقاء کیفیت برنامه های آموزشی و مراقبتی پیش دبستانی و احداث مراکز تفریحی ویژه کودکان هزینه گردید.

هزینه بودجه اختصاصی فوق به ایجاد فضاهای آموزشی و مراقبتی مناسب و حمایت از تشکیل مراکز آموزشی- مراقبتی جدید ویژه کودکان سراسر کشور منجر گردید.

۴- طرح مراقبتی خارج از مراکز آموزشی

طرح مراقبتی کودکان در محیط های خارج از مدرسه با عنوان (OSCI) از سال ۱۹۹۳، ارزیابی شده و به مورد اجرا گذارده شده است. در جهت تکمیل طرح تا اواخر مارس ۱۹۹۹، تعداد ۱۲۲۸۵۶ مرکز مراقبتی جدید تشکیل یافت. از زمان آغاز فعالیت طرح مذکور، مسؤلیت ارائه خدمات و پیشبرد طرح مراقبتی کودکان در خارج از محیط های آموزشی برعهده شورای تربیتی انگلستان (Tec) بوده است. طی سال های ۹۹-۱۹۹۸، دپارتمان آموزش انگلستان (DFEE) نیز در حمایت از طرح مراقبتی کودکان در خارج از محیط های آموزشی به تشکیل ۴۰ هزار مرکز جدید مراقبتی ویژه کودکان مبادرت نمود. مسؤلیت نظارت بر استفاده از بودجه طرح مراقبتی کودکان در خارج از محیط های آموزشی (OSCI) در جهت برآورده نمودن نیاز های مراقبتی کودکان بر عهده سازمان حمایت از کودکان انگلیسی می باشد. گفتنی است که در حال حاضر، بودجه (OSCI) هم اکنون در جهت حمایت از ارتقاء ساختار کیفی و برقراری انسجام در ساختار طرح مراقبتی کودکان در خارج از مدارس هزینه می گردد. لازم به ذکر است که سرمایه گذاری ها از طریق مقامات محلی و تحت نظارت سازمان حمایت از کودکان انگلیسی (EYDCPS) به عنوان بخشی از سیاست های استراتژیک دولت در جهت ارتقاء کیفیت آموزشی و مراقبتی کودکان در مناطق مختلف کشور صورت می گیرد. شورای تربیتی انگلستان، نهاد مرکزی مسئول مراقبت از کودکان است که تحت نظارت سازمان حمایت از کودکان انگلیسی (EYDCPS) فعالیت می نمایند. هیئت نظارت بر صلاحیت های آموزشی (QCA) به ارائه ساختاری در جهت مشاوره آموزشی طی نوامبر ۱۹۹۸ مبادرت نموده و ساختار اولیه تعیین صلاحیت های ملی حوزه آموزشی در اکتبر ۱۹۹۹ طراحی گردید. از افراد واجد صلاحیت خواسته شد تا جهت ارائه استوار نامه خود تا آوریل ۱۹۹۹ اقدام نمایند. بدین ترتیب سرمایه گذاران تربیتی از موقعیتی برخوردار گردیدند تا برنامه های تربیتی خود را در نهادهای ملی تربیتی (NTO) به ثبت رسانند. از این روی دولت انگلستان متعهد به اعطای امکانات

خاص به خانواده های کارگران گردید، تا از این طریق خانواده های مذکور به صرف زمان بیشتری با کودکان خود مبادرت نمایند.

اعطای مرخصی های بدون حقوق و تعطیلات کاری به والدین کودکان، از جمله این امکانات محسوب می گردد. در اسکاتلند، هدف دولت از ارائه آموزش های پیش دبستانی فراهم نمودن مراکزی جهت ارائه دوره های آموزشی پاره وقت کودکان رده های سنی ۳ سال و بالاتر میباشد.

در اسکاتلند، نیز مقامات محلی مسئولیت ارائه آموزش های پیش دبستانی را بر عهده داشته و بودجه آموزشی پیش دبستانی نیز توسط مقامات محلی تأمین می گردد.

گفتنی است که بودجه های مذکور به واسطه تصویب لایحه آموزش اسکاتلند در سال ۱۹۹۶ و در جهت ارائه دوره های آموزشی پیش دبستانی سرمایه گذاری می کردند. لازم به ذکر است که میزان بودجه مذکور طی سال (۲۰۰۰-۱۹۹۹) بر ۱۱۲ میلیون پوند، طی سال ۲۰۰۱-۲۰۰۰ بر ۱۳۴ میلیون پوند و طی سال ۲۰۰۲-۲۰۰۱ نیز بر ۱۳۸ میلیون پوند بالغ گردید.

طبق آخرین آمار بدست آمده طی سال ۱۹۹۹ تعداد ۶۰۰ هزار کودک در مدارس پیش دبستانی ثبت نام نموده اند. در ماه می ۱۹۹۸، دولت به طراحی استراتژی مراقبت از کودکان اسکاتلندی مبادرت نمود. استراتژی مذکور در جهت حمایت از خانواده های اسکاتلندی از طریق حمایت و مراقبت از کودکان رده های سنی ۱۴-۵ سال طراحی گردید. هدف دیگر دولت، کسب اطمینان از مراقبت با کیفیت بالای کودکان اسکاتلندی و فراهم آمدن کلیه احتیاجات کودکان اسکاتلندی می باشد. در جهت نیل به چنین هدفی تا اواخر سال ۲۰۰۱، تعداد ۵۰۰۰ مربی جدید در مراکز آموزشی اسکاتلند تعلیم یافته و برنامه ریزی های آموزشی و متد های سرمایه گذاری مورد ارزیابی قرار گرفته و ارتقاء یافتند. بر اساس برنامه ریزی های جدید خانواده های کارگر برخوردار از ۲ کودک از هزینه های مراقبتی و حمایتی بیشتر دولتی برخوردار گردیده و بودجه های مربوطه نیز تا ۸/۴ میلیون پوند در سال افزایش می یابند. علاوه بر این بالغ بر ۵ میلیون پوند بودجه اضافی طی سال ۹۹-۱۹۹۸ و ۲۵ میلیون پوند طی سال ۲۰۰۳-۱۹۹۹ در جهت توسعه طرح های مراقبتی کودکان در خارج از محیط های آموزشی هزینه می گردد. لازم به ذکر است که عمده مبالغ اضافی بودجه اختصاص یافته در جهت اجرای طرح های مراقبتی و آموزشی کودکان اقلیت های قومی و نژادی مستقر در کشور هزینه می گردد. علاوه بر این مراکز تلفنی، جهت برقراری ارتباط با والدین کودکان و ارائه خدمات اطلاع رسانی در زمینه طرح های مذکور به آنان احداث گردیده است.

در ایرلند شمالی نیز طرح استراتژی ملی مراقبت از کودکان ایرلندی در مورخه ۱۹ آوریل ۱۹۹۹ در جهت تقویت خدمات مراقبتی کودکان سراسر کشور به اجرا در آمد. در حال حاضر اکثریت مراکز مراقبتی کشور ایرلند توسط مراکز و بخش های خصوصی اداره می گردد. تعداد ۴۳۲۰۰ مرکز مراقبتی کودکان ایرلندی من جمله مهد های کودک روزانه، مراکز تفریحی-ورزشی، انجمن پرستاران کودک، کلوپ های تفریحی خارج از محیط مدارس و اردو های تفریحی به ارائه خدمات مراقبتی مبادرت می نمایند. به عبارت دیگر مراکز فوق با ارائه خدمات مراقبتی بیش از ۱۳ هزار کودک ایرلندی معادل ۸۵ درصد از کل کودکان رده های سنی ۵-۳ سال را تحت پوشش قرار داده اند. طی سال های ۲۰۰۲-۱۹۹۹، بالغ بر ۶۱ میلیون پوند بودجه اضافی جهت ارائه خدمات اولیه مراقبتی بیشتر به کودکان اختصاص یافت. علاوه بر این بالغ بر ۹ میلیون پوند نیز به تربیت مربیان طرح مراقبت از کودکان ایرلندی اختصاص یافت. لازم به ذکر است که بالغ بر ۵ میلیون پوند از بودجه طرح مراقبت از کودکان از محل صندوق بنیاد کودکان اتحادیه اروپا تأمین می گردد.

۵- طرح آغاز اطمینان

طرح آغاز اطمینان از جمله پروژه های محلی آموزشی است که از خانواده های برخوردار از کودکان زیر رده سنی ۴ سال حمایت می نماید. هدف از طراحی و اجرای چنین طرحی، به مورد اجرا در آوردن تعداد ۵۰۰ برنامه محلی تا سال ۲۰۰۴ در انگلستان است. گفتنی است که با اجرای طرح آغاز اطمینان، بالغ بر ۴۰۰ هزار کودک انگلیسی تحت پوشش قرار می گیرند. طبق آمار بدست آمده تا سپتامبر ۲۰۰۱، بالغ بر ۴۳۷ برنامه ارائه گردیده که ۱۹۲ طرح، به ارائه خدمات مبادرت نموده اند که از جمله چنین خدماتی می توان به برپایی جلسات ملاقات با والدین جدید ظرف ۲ ماه اول تولد، حمایت در جهت مراقبت بهتر

از کودکان، فراهم سازی امکانات تفریحی و سرگرمی، آموزشهای اولیه و دسترسی کودکان به مراقبتهای بهداشتی اشاره نمود. علاوه بر این، توصیه هایی نیز درخصوص حمایت پس از تولد، تغذیه سالم و کسب شغل مناسب به والدین کودکان ارائه می گردد. لازم به ذکر است که برنامه های آغاز اطمینان مشابهی در سایر قسمتهای بریتانیای کبیر به مورد اجرا گذارده شده است.

آموزش ابتدایی

ساختار آموزشی

آموزش ابتدایی در کشور انگلستان مرحله کلیدی ۱ (رده های سنی ۵ تا ۷ سال) و مرحله کلیدی ۲ (رده های سنی ۷ تا ۱۲ سال) را شامل می گردد. اغلب مراکز آموزش ابتدایی کشور انگلستان از محل بودجه عمومی (دولتی) تأمین اعتبار گردیده و توسط نهادهای محلی آموزش و پرورش (LEA) اداره و نظارت می گردند. مسؤلیت اجرا و نظارت بر خط مشی پذیرش دانش آموزان مقطع آموزش ابتدایی برعهده نهادهای محلی آموزش و پرورش و هیئت مدیره مدارس ابتدایی کشور می باشد. از جمله چنین خط مشی هایی می توان به اعطای حق اولویت به آن دسته از دانش آموزانی که در نزدیکترین محل به مدرسه سکونت داشته و یا برادر و خواهرانی در مدرسه دارند، اشاره نمود. کلاسهای آموزشی مطابق با سنین دانش آموزان رده بندی شده و در پایان هر سال تحصیلی، صعود به کلاس بالاتر محرز می باشد. تحت شرایط استثنایی، نظیر بروز بیماری برای دانش آموزان، مدارس ملزم به ارائه آموزش های فوق برنامه، اضافه بر آموزش های معمول سال تحصیلی می باشند. در کلیه مدارس ابتدایی کشور، معلمین تربیت بدنی، موسیقی و زبان های خارجی فعالیت دارند.

مطابق با قانون مصوب ۱۹۸۸، ویژه اصلاحات آموزشی، مدارس دولتی انگلستان و ولز می بایستی به ارائه برنامه های آموزشی ملی مبادرت نمایند. اکثریت کودکان رده های سنی ۱۱-۱۲ سال در مدارس ابتدایی ایرلند آموزش می بینند. تعیین تاریخ دوره ها یا ترمهای تحصیلی و تعطیلات آموزشی مدارس دولتی کشور ایرلند برعهده هیئت مدیره های مراکز آموزش محلی می باشد و این در حالیست که مسؤلیت های مذکور در سایر مدارس و مراکز آموزشی کشور توسط مقامات مسئول مدارس به اجرا در آمده و تنها توسط هیئت مدیره های آموزش محلی تأمین اعتبار می گردد.

دوره های آموزش ابتدایی در انگلستان از ماه سپتامبر آغاز شده و تا ماه ژوئن به طول می انجامد. مقطع آموزش ابتدایی از تعطیلات تابستانی ۸ هفته ای و تعطیلات ۲ هفته ای در عید پاک برخوردار می باشد. دانش آموزان ایرلندی رده های سنی زیر ۸ سال از حداقل ۳ ساعت آموزش در روز و سایر دانش آموزان از حداقل ۴/۵ ساعت آموزش طی ۲ شیفت آموزشی برخوردار می گردند. گفتنی است که جداول برنامه های آموزشی و مدت زمان ارائه دروس آموزشی به تأیید دپارتمان آموزش ایرلند می رسد. نرخ ثبت نام ناخالص، دانش آموزان رده های سنی ۱۱-۵ سال در مراکز آموزش ابتدایی انگلستان بالغ بر ۱۰۰٪ می باشد. نرخ ثبت نام خالص دانش آموزان رده های سنی ۱۱-۵ سال بین سال های ۹۸-۱۹۸۹ بر ۹۷-۹۶٪ بالغ می گردد. به طور کلی می توان گفت که طی آمارهای به دست آمده طی سال ۹۸-۹۷، تعداد ۳۹ هزار کودک بین رده های سنی ۱۱-۵ سال (کمتر از ۱٪ کل جمعیت) در سطوح آموزش رسمی ثبت نام ننموده اند.

ظرفیت کلاس های آموزشی

سیاست کاهش تعداد دانش آموزان کلاس های آموزشی به تمایل دولت در جهت افزایش استانداردهای جهت آموزشی مدارس کشور باز می گردد. بدین ترتیب از سپتامبر سال ۱۹۹۸، کلیه کلاسهای آموزشی ویژه دانش آموزان رده های سنی ۷-۵ سال با حداکثر ۲۰ دانش آموز تشکیل می گردد. از سپتامبر سال ۱۹۹۸، تعداد ۱۵۰۰ معلم مقطع آموزش ابتدایی به استخدام دولت در آمده اند که انتظار می رود تا زمان اجرای کامل سیاست استخدام معلمین این تعداد بر ۶ هزار نفر بالغ گردد. گفتنی است که تاکنون بالغ بر ۶۲۰ میلیون پوند جهت اجرای سیاست استخدام معلمین هزینه گردیده است.

آموزش متوسطه

ساختار آموزشی

مقطع آموزش متوسطه در نظام آموزشی انگلستان، دانش آموزان رده های سنی ۱۱ تا ۱۸ سال را تحت پوشش قرار می دهد. آموزش متوسطه اجباری تا زمانی به طول می انجامد که دانش آموزان به رده سنی ۱۶ سال می رسند. با وجودیکه نظام

آموزش متوسطه انگلستان پذیرای دانش آموزان رده سنی ۱۱ سال می باشد، با این حال، در برخی مناطق، سیستم های سه گانه آموزش متوسطه اجرا گردیده و دانش آموزان رده های سنی ۱۳، ۱۲ و ۱۴ سال را نیز شامل می گردد.

آموزش متوسطه در نظام آموزش انگلستان طی مراحل کلیدی ۳ (رده های سنی ۱۱ تا ۱۴ سال) و مرحله کلیدی ۴ (رده های سنی ۱۴ تا ۱۶ سال) ارائه می گردد. کلیه دانش آموزان مقطع آموزش متوسطه ولز و بیش از ۹۰ درصد دانش آموزان مقطع آموزش متوسطه انگلستان در مدارس جامع آموزش می بینند. گفتنی است که مدارس مذکور به ارائه دوره های متنوع آموزش متوسطه بدون توجه به توانایی و استعداد تحصیلی دانش آموزان مبادرت می نمایند.

در سایر مدارس متوسطه کشور دانش آموزان برحسب نتایج آزمونهای مختلف و استعداد تحصیلی طی رده سنی ۱۱ سال، در رشته های آموزشی علوم، فنی و حرفه ای یا هنر پذیرفته می شوند. مدارس آموزش متوسطه با عنوان (grammar school) نیز به ارائه خدمات آموزشی از طریق برگزاری آزمون برای دانش آموزان رده های سنی ۱۱ تا ۱۹ سال مبادرت می نمایند.

مدارس آموزش متوسطه ای نیز با عنوان (Modern School) در نظام آموزش متوسطه انگلستان فعالیت دارند که به ارائه خدمات آموزشی به دانش آموزان مشروط یا ترک تحصیل نموده مبادرت می نمایند. آموزشگاه ها و مدارس متوسطه فنی و حرفه ای نیز به ارائه آموزش های عمومی مبادرت نموده اما تأکید قابل ملاحظه ای بر آموزش موضوعات فنی دارند. قانون مصوب سال ۱۹۹۳، ویژه آموزش و پرورش، به کلیه مدارس متوسطه اجازه می دهد تا به گزینش بیش از ۱۰ درصد از دانش آموزان توانمند و با استعداد خود مبادرت نمایند. طبق قانون مذکور، مدارس آزاد (با امتیاز حمایتی) و مدارس متوسطه خصوصی قادر خواهند بود، که با وجود حامیان تجاری و حمایت هیئت مدیره مدارس کشور از حمایت های دولت در خصوص تشکیل کالج های فنی، علوم و ریاضیات برخوردار گردند. به موجب قانون مذکور، تأسیس تعداد ۴۲ کالج فنی و حرفه ای تا مورخه جولای سال ۱۹۹۴، در کشور انگلستان به ثبت رسیده است. طبق آمار بدست آمده طی سال ۱۹۹۳، ۳/۸٪ کل دانش آموزان بریتانیایی در مدارس آموزش متوسطه ((grammar schools، ۳/۵٪ در مدارس (Modern School) و تنها ۱٪ در مدارس فنی ثبت نام نمودند. در نظام آموزش متوسطه انگلستان و ولز دانش آموزان مطابق با توانایی های آموزشی و یا توان مندی موضوعات خاص گروه بندی می گردند. اعمال چنین گروه بندی های آموزشی توسط هیئت مدیره مدارس متوسطه صورت می گیرد. گفتنی است که گروه بندی های آموزشی در مقطع آموزش متوسطه پس از نخستین سال آموزشی اعمال می گردد. در مقاطع آموزش متوسطه، جلسات آموزشی مدت زمان ۳۵ تا ۴۰ دقیقه به طول می انجامد. طبق قانون مصوب سال ۱۹۸۸، ویژه مقررات و اصلاحات آموزش کلیه مدارس دولتی و کالج های فنی و حرفه ای مستقر در انگلستان و ولز ملزم به ارائه برنامه آموزش ملی می باشند. مدرک عمومی آموزش متوسطه با عنوان (GCSE) در قالب ۱۰ ماده درسی رتبه بندی شده از A تا G به فارغ التحصیلان رده های سنی ۱۶ سال به بالا اعطاء می گردد. آن دسته از دانش آموزانی که به اخذ نمرات A تا C در حداقل ۵ ماده درسی نائل آیند از مجوز ورود به مقطع ۲ ساله آموزشی پس از سن ۱۶ سالگی برخوردار می گردند. مقطع آموزشی فوق خود از دوره های آموزشی A level (سطح پیشرفته)، AS level (سطح متمم پیشرفته) و A level Vocational (سطح پیشرفته فنی- حرفه ای یا شغلی) متشکل می گردد. تا پیش از دهه ۱۹۹۰، دانش آموزان ملزم به گذراندن ۴-۲ ماده درسی در A level جهت انتخاب رشته دانشگاهی مورد نظر خود بودند. این درحالیست که طی سالهای اخیر دولت انگلستان به اعمال تغییراتی در ساختار مقطع آموزشی مذکور مبادرت نموده است. اعمال چنین تغییراتی در سپتامبر سال ۲۰۰۰، به واسطه وجود محدودیت و عدم انعطاف پذیری برنامه های آموزشی مقطع مذکور صورت گرفت. در حال حاضر اقداماتی صورت گرفته تا برنامه آموزشی A level از ابعاد گسترده تری برخوردار گردیده و بر اساس معیارها و مهارتهای کلیدی طراحی گردد. آن دسته از دانش آموزانی که تحت تعلیم برنامه A level قرار می گیرند، با مطالعه مواد آموزشی مضاعف (AS level) و مطالعه حداقل یک واحد از دوره A level (فنی- حرفه ای) به مطالعات خود تعمیق می بخشند.

سطوح پیشرفته و متمم پیشرفته (A/AS level)

از سپتامبر سال ۲۰۰۰، سطوح آموزشی A level متشکل از ۶ واحد سنجش آموزشی به دانش آموزان ارائه می گردد. تعداد ۳ واحد درسی از واحدهای مذکور مختص AS level (نیمه اول سطوح آموزشی پیشرفته) و ۳ واحد درسی دیگر به ۲A (نیمه دوم دوره آموزش پیشرفته) تعلق دارد. گفتنی است که اخذ نمرات A-E طی دوره های A/AS level جهت قبولی دانش آموزان الزامی است. نمره U نیز برای واحدهای درسی مشروط منظور می گردد. لازم به ذکر است، آندسته از دانش آموزانی که به اخذ نمرات A-E طی دوره های AS level و ۲A نائل آیند دوره آموزشی A level را با موفقیت پشت سر گذارده اند.

آموزش مقدماتی متوسطه

برنامه های آموزشی مقطع مقدماتی متوسطه، به دانش آموزان رده های سنی ۱۶-۱۱ سال ارائه می گردد. طبق قانون مصوب سال ۱۹۸۹ ویژه آموزش و پرورش، حق انتخاب مدارس کودکان به والدین آنان تفویض می گردد. طبق قانون مذکور کلیه مدارس کشور، ملزم به اعلام ظرفیت پذیرش خود می باشند. گفتنی است که هزینه های آموزشی مدارس مقدماتی متوسطه از طریق شهریه های دریافتی از دانش آموزان و بودجه دولتی دپارتمان آموزش تأمین اعتبار می گردد.

برنامه های آموزشی و ارزشیابی تحصیلی

برنامه های آموزشی مدارس و مراکز آموزش مقدماتی متوسطه انگلستان تا پیش از سال ۱۹۸۹، با توجه به سن، توانایی ها و استعداد های تحصیلی دانش آموزان و توسط هیئت مدیره مدارس متوسطه طراحی می گردید. این در حالی است که با تصویب قانون سال ۱۹۸۹، ویژه اصلاحات آموزشی، تدارکاتی در جهت طراحی برنامه های آموزشی مشترک و عمومی، تحت عنوان برنامه آموزش ملی ویژه دانش آموزان مقاطع آموزش ابتدائی و مقدماتی متوسطه به عمل آمد. از جمله مهمترین دروس آموزشی مدارس مقطع مقدماتی متوسطه می توان به دروس انگلیسی، ریاضیات، علوم فنی، محیط زیست و جامعه و علوم مذهبی اشاره نمود. ارزیابی عملکرد دانش آموزان مقطع آموزش مقدماتی متوسطه، طی رده های سنی ۸-۱۱ و ۱۴-۱۶ سال صورت می گیرد. در پایان مقطع آموزش مقدماتی متوسطه دانش آموزان به دریافت گواهی نامه عمومی آموزش متوسطه تحت عنوان (GCSE) نائل می گردند.

آموزش تکمیلی متوسطه

مقطع آموزش تکمیلی در نظام آموزشی کشور انگلستان از آموزش تکمیلی متوسطه و آموزش عالی متشکل می گردد. طبق قانون مصوب سال ۱۹۹۲، ویژه آموزش عالی، از آموزش پیشرفته تحت عنوان آموزش تکمیلی تمام وقت و پاره وقت متناسب با نیاز رده های سنی بالاتر از ۱۶ سال یاد می گردد. از جمله دوره های آموزش تکمیلی نظام آموزش انگلستان و ولز می توان به آموزش تکمیلی متوسطه، کالج های پیش دانشگاهی و مؤسسات آموزش عالی اشاره نمود. در مورخه ۱ آوریل سال ۱۹۹۳، مقطع تکمیلی آموزش متوسطه که قبلاً در زمره نظام آموزش پایه کشور قرار داشت، به نظام آموزش تکمیلی اضافه گردید. گفتنی است که مراکز آموزش تکمیلی متوسطه به تأمین بودجه خود از طریق شورای مالی آموزش تکمیلی مبادرت می نمایند.

از جمله دوره های آموزشی که در مقاطع تکمیلی آموزش متوسطه به دانش آموزان ارائه می گردد می توان به موارد ذیل اشاره نمود:

- ۱- دوره های آماده سازی دانش آموزان جهت کسب شرایط لازم حرفه ای و شغلی
 - ۲- دوره های آماده سازی دانش آموزان جهت اخذ گواهی نامه عمومی آموزش متوسطه تحت عنوان (GCSE)، گواهی نامه درجه ۱ آموزش متوسطه (GCE) یا آمادگی تحصیلی جهت موفقیت در آزمون های ورودی دانشگاه ها (AS)
- از جمله مهم ترین دروس آموزشی مقطع تکمیلی متوسطه می توان به موارد ذیل اشاره نمود:

- علوم ریاضی و زبان انگلیسی به عنوان زبان اصلی
- زبان انگلیسی به عنوان زبان دوم
- زبان Welsh و دوره های آموزش ادبیات Welsh

• دوره های آموزشی ارتقاء دهنده مهارت های ارتباطی دانش آموزان

اکثریت قریب به اتفاق دانش آموزان بریتانیایی، پس از اتمام دوره های آموزشی پایه جذب کالج های آموزش عالی و کالج های فنی و حرفه ای می گردند. مؤسسات آموزش عالی نیز به ارائه دوره های آموزشی تمام وقت، و یا پاره وقت ویژه دانش آموزان فعال در بازار کار مبادرت می نمایند.

طبق آمار بدست آمده طی سال ۱۹۹۳، بالغ بر ۳۷۹۰۵ دانش آموز تمام وقت در ۲۴ موسسه آموزش تکمیلی متوسطه تحت تعلیم ۲۸۸۳ معلم قرار داشته اند.

از گواهینامه GCSE منحصرا جهت ارزیابی آموزشی دانش آموزان مقطع آموزش متوسطه و ارزیابی استعداد تحصیلی دانش آموزان در ورود به مراکز آموزش عالی استفاده نشده، بلکه این مدرک مهم ترین مدرک آموزش تکمیلی متوسطه محسوب می گردد. دوره های پاره وقت آموزشی به آن دسته از دانش آموزانی ارائه می گردد که قادرند پس از ساعات معمول آموزش در کالج های آموزشی حضور یابند. دوره های آموزشی پاره وقت یا شبانه مختص کارمندانی است که از مرخصی های شغلی خود بهره برده و طی دوره های آموزشی ۲-۱ روز در هفته حضور می یابند. لازم به ذکر است که حداکثر مدت زمان مرخصی استحقاقی کارمندان بریتانیایی جهت برخورداری از دوره های آموزشی به ۱۹ هفته در سال بالغ می گردد. سال تحصیلی در مراکز آموزش پاره وقت و شبانه از سپتامبر آغاز گردیده و تا ۳۱ اگوست به طول می انجامد. نرخ دانش آموزان رده های سنی ۱۶ سال و بالاتر مراکز تکمیلی آموزش متوسطه حضور یافتند طی سال های ۹۵-۱۹۹۲ از ۶۵٪ تا ۸۰٪ متغییر بوده است. طبق آخرین آمار به دست آمده بین سال های تحصیلی ۹۵-۱۹۹۲ ۵۵ درصد از دانش آموزان رده سنی ۱۷ سال و ۳۴ درصد از دانش آموزان بریتانیایی رده سنی ۱۸ سال تحت دوره های آموزشی تمام وقت تعلیم می یابند. با توجه به افزایش دوره های آموزش تمام وقت و کاهش دوره های آموزش پاره وقت طی سالهای اخیر الگوی آموزشی افراد رده های سنی ۱۸-۱۷ مشابه بوده و در حال حاضر ۵۵٪ از افراد رده سنی ۱۷ سال و ۳۴٪ از افراد رده سنی ۱۸ سال، در آموزش تمام وقت بسر می برند.

نهادهای مرکزی

مطابق قوانین آموزشی کشور انگلستان کلیه دانش آموزان ملزم به برخورداری از برنامه های آموزشی متناسب با سن، توانایی ها و استعداد های تحصیلی خود می باشند. طرح آموزش ملی (آموزش دروس معین آموزشی) و طرح آموزش تحقیقاتی (آموزش تخصصی و تحقیقاتی علوم، فنون و هنر) از پاییز سال ۱۹۸۹ در نظام آموزشی کشور انگلستان به اجرا درآمد. دوایر محلی آموزش و پرورش، هیئت مدیره مدارس و معلمین ارشد مدارس خصوصی مسؤولیت طراحی و ارائه برنامه های آموزشی اعم از برنامه های آموزشی ملی و آموزش علوم مذهبی را برعهده دارند. آموزش تکمیلی متوسطه در مدارس و کالج های محلی کشور ارائه می گردد. دوره های آموزش تکمیلی متوسطه در مراکز آموزشی ایرلند شمالی نیز همانند انگلستان و ولز ارائه میگردد.

آموزش استثنایی

مطابق قوانین مصوب سال ۱۹۹۳، و قوانین اصلاحیه مصوب سال ۱۹۹۶، تا پیش از سال ۱۹۹۷، دولت انگلستان هیچ گونه تعهدی در خصوص افزایش راندمان استانداردهای آموزشی کودکان استثنایی (SEN) و کودکان با نقص عضو نداشت. این در حالی است که در اکتبر سال ۱۹۹۷، دولت انگلستان به بازنگری سیاست های آموزشی کودکان استثنایی (SEN) و مشاوره با مشاورین ملی مبادرت نموده و به اجرای طرح جامع خود در خصوص آموزش کودکان استثنایی (SEN) در مورخه ۵ نوامبر ۱۹۹۸ مبادرت نمود. از جمله مهم ترین برنامه های طرح آموزش کودکان استثنایی که توسط دولت به اجرا در آمده است می توان به موارد ذیل اشاره نمود:

۱. حمایت از والدین و پرستاران کودکان استثنایی (SEN) و توسعه خدمات مشارکتی والدین
۲. طراحی برنامه های آموزشی جهت ارتقاء دانش و مهارت پرستاران و مربیان کودکان استثنایی (SEN)
۳. طراحی و اجرای سیاست های آموزشی کودکان استثنایی در سطوح محلی، منطقه ای و ملی

گفتنی است سالیانه معادل ۶۰ میلیون پوند جهت اجرای سیاست های آموزشی کودکان استثنایی به این حوزه آموزشی اختصاص می یابد. سیاست های آموزشی کودکان استثنایی تحت نظارت دایره استانداردهای آموزشی به اجرا در آمده و با افزایش بودجه ۳۷ میلیون پوندی تا سال ۲۰۰۳، از بودجه ۱۰۰ میلیون پوندی برخوردار می گردد. در کشور اسکاتلند نیز بالغ بر ۲۶ میلیون پوند در طول ۳ سال از آوریل سال ۱۹۹۹، در جهت افزایش خدمات بهداشتی و حمایت از خانواده دانش آموزان استثنایی هزینه گردیده است. علاوه بر این، بودجه ای نیز جهت گسترش طرح های سواد آموزی و تربیت معلمان آموزش استثنایی بالغ بر ۱۵ میلیون پوند به تربیت دانش آموزان رده های سنی ۶-۳ سال اختصاص می یابد. مبلغ ۵۰ میلیون پوند نیز به حمایت از طرح های مطالعاتی و ۲۳ میلیون پوند نیز به طرح های توسعه آموزشی اختصاص می یابد. برنامه های آموزشی کودکان استثنایی در اسکاتلند نیز توسط انجمن های خیریه طراحی، اجرا، نظارت و تأمین اعتبار می گردد. به عبارت دیگر کلیه نهاد های محلی، معلمان و کارشناسان آموزشی کودکان استثنایی توسط انجمن های خیریه تأمین اعتبار می گردند. در ایرلند شمالی نیز مطابق قانون آموزشی مصوب سال ۱۹۹۶، بودجه ای بالغ بر ۷ میلیون پوند در جهت توسعه برنامه های آموزشی کودکان استثنایی اختصاص می یابد.

آموزش معلمان

تاریخچه

مؤسسات آموزش تکمیلی معلمان انگلستان به صورت سنتی بر ارائه آموزش های حرفه ای تمرکز داشته و مدرسین آن که همواره از آنان تحت عنوان دانشیاران یاد می گردد، معمولاً از حوزه تجارت و صنایع جذب می گردند تا مهارت های خود را به معلمان نسل جوان انتقال دهند.

بسیاری از مدرسین آموزش حرفه ای معلمان در حالی که در حوزه صنایع یا بازرگانی فعالیت دارند به تدریس به صورت پاره وقت مبادرت می نمایند. طی سال های اخیر مؤسسات آموزش تکمیلی انگلستان و ولز به طور روزافزونی علاوه بر ارائه دوره های حرفه ای آموزش معلمان، به ارائه دوره های آکادمیک عمومی نیز مبادرت می نمایند. این در حالی است که تا پیش از اعمال اصلاحات قانون آموزش عالی مصوب سال ۱۹۹۲، معلمان واجد شرایط دریافت گواهینامه (QTS) منحصر به استخدام مدارس یا کالج های آموزشی درآمده و الزامی جهت حضور در دوره های آکادمیک آموزشی برای آنان وجود نداشت. این در حالی است که از سال ۲۰۰۱، طبق بررسی های به عمل آمده پیشنهاداتی در خصوص اجباری سازی دوره های تکمیلی آموزش آکادمیک معلمان و آموزش تکمیلی در انگلستان و ولز ارائه گردیده است. تا پیش از دهه ۱۹۹۰، دوره های آموزش معلمان (ITT) در انگلستان و ولز توسط مؤسسات آموزش عالی (HEI) برگزار گردیده و دانش جو یان تحت دوره های آموزش تجربی و عملی قرار می گرفتند و این در حالی است که از سال ۱۹۹۳، کلیه معلمان واجد شرایط براساس اصول اصلاحات آموزشی و برخورداری از QTS سنجش و ارزیابی می گردند.

از جمله عمده ترین اصلاحات مذکور می توان به پررنگ تر شدن نقش مدارس در تربیت معلمان، مشارکت مراکز آموزش معلمان و مراکز دانشگاهی با مدارس کشور در جهت تعیین و تدوین معیارهای اساسی آموزش معلمان، تأکید عمده بر صلاحیتهای آموزشی (توانایی تدریس، مدیریت کلاس و ...) و هم پوشانی دوره های آموزشی آموزش معلمان با دوره های آموزشی عالی اشاره نمود. تربیت آکادمیک و عملی معلمان کشور انگلستان ۴-۳ سال به طول می انجامد.

برنامه های تربیت معلمان (LTT) توسط دانشگاه های آموزشی و سایر مؤسسات تحصیلات تکمیلی ارائه می گردد. گفتنی است که طی دوره های مذکور، آموزش پایه ۴ ساله و یا آموزش ۳ ساله مقدماتی و آموزش تکمیلی ۱ ساله ارائه می گردد. پس از گذراندن سال اولیه تدریس، معلمان گواهی نامه تدریس دریافت می نمایند. طی سال ۱۹۹۴، قانون تربیت معلمان جهت اعمال استانداردهای ملی و بر آورده نمودن نیازهای آموزشی حرفه ای معلمان به تصویب رسید.

دوره های آموزش معلمان در ۲ دانشگاه و ۲ کالج تخصصی آموزش کشور ایرلند برگزار می گردد. دواير محلی آموزش ایرلند (DENI) از سهمیه های سالیانه آموزشی برخوردار می باشند. اصلی ترین وظیفه دواير مذکور در خصوص آموزش معلمان کشور ضمانت مطابقت بازار عرضه و تقاضای کادر آموزشی معلمان کشور می باشد. از جمله مهمترین مقاطع آموزشی که به

درجه علمی کارشناسی آموزش منتهی می گردد می توان به مقطع آموزش کارشناسی آموزش (BED) و دوره آموزش فشرده معلمان (PGCE) (اشاره نمود . طی سالهای اخیر دوره های وقت آموزش معلمان (PGCE) (نیز اضافه گردیده است. هر یک از ۵ هیئت مدیره آموزشی به بررسی، تأیید و استخدام معلمان و اساتید دانشگاهی مبادرت می نمایند. شورای مدارس کاتولیک، کارفرمای کلیه معلمان مدارس کاتولیک محسوب می گردد. هیئت مدیره مدارس کشور مسؤولیت استخدام معلمان مدارس کاتولیک، مدارس آزاد متوسطه و مدارس تمام وقت دولتی را عهده دار می باشند. حکم انتصاب مسؤولیت تدریس دروس آموزشی به معلمان به ۲ صورت انتصاب دائمی یا انتصاب موقتی با انعقاد قرارداد ثابت به آنان تفویض می گردد. مدیران علوم فنی و حرفه ای نیز ملزم به برخورداری از حداقل نمره علمی C در گواهینامه عمومی آموزش متوسطه و ۳ سال تجربه کاری یا صنعتی می باشند. ضوابط و قوانین آموزش معلمان در انگلستان و ولز بسته به نوع مقطع آموزشی (مقاطع ابتدایی، متوسطه و آموزش عالی) متفاوت می باشد. کلیه معلمان مقاطع آموزش پیش دبستانی، ابتدایی و مقدماتی متوسطه کشور می بایستی از شرایط ویژه معلمان کشور (QTS) برخوردار بوده و یا از دایره ملی آموزش و استخدام وزارت کشور یا از آژانس ملی آموزش معلمان مجوز تدریس دریافت نمایند. لازم به ذکر است که معلمان مقاطع مختلف آموزش استثنایی علاوه بر برخورداری از مدارک فوق می بایستی از گواهینامه تخصصی آموزش استثنایی نیز برخوردار باشند. گفتنی است که گواهینامه مذکور پس از گذراندن دوره آموزشی ۳ ساله به معلمان آموزش استثنایی اعطا می گردد. طبق قانون مصوب سال ۱۹۹۸، ویژه مدیریت مقطع آموزش عالی، کلیه مدرسین مراکز دولتی و خصوصی آموزش عالی انگلستان و ولز ملزم به عضویت در شورای ملی آموزش و حضور در جلسات شوراها آموزشی می باشند. کلیه معلمان مدارس ملی و دولتی کشور انگلستان می بایستی از شرایط حرفه ای آموزش (QTS) برخوردار باشند. در نظام آموزش معلمان انگلستان تعداد ۷ متد آموزشی به معلمان کلیه مقاطع آموزشی، ارائه می گردد.

دوره های آموزش معلمان در کشور انگلستان ۴ سال آموزش تمام وقت را شامل گردیده و به درجه کارشناسی آموزش (BED) منتهی می گردد. دوره های آموزشی مذکور توسط مؤسسات آموزش عالی کشور ارائه گردیده و ترکیبی از کلاس های ترکیبی تئوری و فعالیت های تدریس عملی را شامل می گردد. گواهینامه آموزشی (PGCE) پس از گذراندن دوره آموزشی آکادمیک ۳-۴ سال در موضوعات تخصصی و حضور در دوره های آموزش حرفه ای تکمیلی ۱ ساله به معلمان ارائه می گردد. دوره تکمیلی PGCE بر مهارت های تدریس عملی و تئوری آموزش تمرکز دارد. دوره آموزش تکمیلی PGCE ویژه معلمان مقطع آموزش ابتدایی حداقل ۲۵ هفته تجربه عملی آموزشی را شامل می گردد. گفتنی است که از سال ۱۹۹۶، این دوره زمانی به ۱۸ هفته افزایش یافته است. بر طبق مقررات جدید آموزشی حداقل تجربه علمی لازم برای مدرسین ۳۲ هفته می باشد. حضور در دوره های آموزش ضمن خدمت از جمله وظایف حرفه ای معلمان بریتانیایی است. حداقل زمان مقرر خدمت برای کلیه معلمان تمام وقت ۵ روز کاری در هفته می باشد که از این زمان حداقل ۳ روز همزمان با تدریس در مدارس به آموزش ضمن خدمت معلمان اختصاص می یابد. برای کادر آموزش و تربیتی مراکز آموزش پیش دبستانی من جمله کودکانستان های بریتانیا، اخذ دیپلم آموزشی از دایره ملی امتحانات پیش دبستانی تحت عنوان (NNEB) الزامی است. از این روی، کلیه مراکز روزانه پیش دبستانی، منحصرًا توسط مربیان واجد شرایط (NNEB) اداره می گردد.

سیاستهای آموزشی

از سال ۱۹۹۹، دولت انگلستان به اختصاص بودجه خاصی به معلمان برخوردار از مهارت های پیشرفته AST مبادرت نموده است. طبق سیاستهای جدید آموزشی دولت انگلستان، معلمان و مدرسین برخوردار از استعدادهای درخشان آموزش به استخدام دولت درمی آیند. بنابر قوانین مذکور، کلیه معلمان با شرایط فوق از اضافه حقوق بالغ بر ۵ هزار پوند در ماه برخوردار گردیده و تحت عنوان معلمان برخوردار از مهارت های پیشرفته (AST) معرفی میگردند. از آن جایی که طی سال های اخیر از تعداد دانش جویان انگلیسی تبار که بنابر طرح بین المللی آموزش در کشورهای عضو اتحادیه اروپا تحصیل می نمایند کاسته شده است (از ۲۰۰۰ نفر طی سال ۱۹۹۴/۹۵ به کمتر از ۱۰۰۰ نفر طی سال ۱۹۹۸/۹۹) و نسبت حضور دانش جویان سایر کشورهای عضو اتحادیه اروپا در انگلستان از افزایش ۲ به ۱ برخوردار بوده است، از این روی دولت انگلستان با

همکاری شورای ERISMUS SOCATES در پی تشویق هر چه بیشتر دانش جو یان انگلیسی تبار در جهت ادامه تحصیل در مراکز دانشگاهی خارج از کشور می باشد.

برنامه های آموزشی

اغلب برنامه های آموزشی معلمان ویژه مقاطع آموزش ابتدایی و متوسطه که معمولاً طی آموزش تکمیلی ۳-۴ ساله ارائه می گردد، به اعطای مدرک آموزشی به معلمان واجد شرایط (QTS) منتهی می گردد. گفتنی است که دوره های آموزش معلمان تحت مقاطع کارشناسی آموزش (BED) و کارشناسی فنون آموزش (BATD) (به دانش جو یان ارائه می گردد. علاوه بر دوره های آموزشی مذکور دوره های پاره وقت ۲ساله آموزش معلمان نیز به فارغ التحصیلان دانشگاهها و مراکز آموزش عالی ارائه می گردد. علاوه بر دوره های آموزشی مقدماتی در دوره های ۱ساله آموزش تکمیلی معلمان و اعطای مدرک علمی (PGCE) به معلمان ارائه می گردد.

در بخشنامه شماره ۴ مصوب سال ۱۹۹۸، دپارتمان آموزش انگلستان حداقل زمان لازم جهت حضور در کلاس های آموزش تکمیلی معلمان ۳۶ هفته در سال می باشد.

هدف اصلی برگزاری دوره های تکمیلی آموزشی معلمان در انگلستان و ولز پرداختن به آموزش مهارت های عملی تدریس و رفع محدودیت های آموزشی معلمان در حوزه تدریس مدارس سراسر کشور می باشد. علاوه بر دوره های آموزش تکمیلی فوق، دوره های تکمیلی ۲ساله آموزش معلمان نیز برگزار می گردد که در جهت برطرف نمودن کمبود تعداد معلمان حوزه های آموزشی علوم، ریاضیات، طراحی، تکنولوژی اطلاعات و زبان های خارجی مؤثر بوده است. دوره های آموزش مذکور هم چنین به معلمینی ارائه می گردد که به تدریس درس یا دروس آموزشی نا مربوط با موضوع آموزشی اولیه تمایل دارند. طی سال ۱۹۹۷، طرح احداث مراکز آموزش پاره وقت و آموزشی از راه دور در حوزه آموزش معلمان کشور انگلستان مطرح گردیده و از سال ۲۰۰۰، رسماً به اجرا گذارده شد. بنا به طرح مذکور دوره های آموزش پاره وقت و از راه دور در جهت تربیت معلمان مقاطع مختلف آموزشی که به دلایل مشخص کاری و یا مالی از حضور در کلاس های ۱ساله آموزشی معلمان محروم می باشند، به کلیه متقاضیان آموزش معلمان در سراسر کشور ارائه می گردد. هدف از اجرای طرح مذکور برخورداری افراد شاغل یا برخوردار از سطح درآمد کم از دوره های کوتاه مدت و فشرده آموزش معلمان می باشد. از جمله مهم ترین مزایای چنین سیستم آموزشی می توان به ارائه برنامه های آموزشی تخصصی از راه دور و استفاده از سیستمهای آموزشی دیجیتال نظیر اینترنت اشاره نمود. مسؤولیت اداره و نظارت بر عمل کرد مراکز ارائه کننده آموزش های مذکور برعهده آژانس ملی آموزش معلمان و دایره ملی آموزش ولز می باشد. برنامه های آموزشی مذکور به گونه ای طراحی گردیده که افراد تحت پوشش به استانداردهای لازم آموزش معلمان (QTS) دست می یابند.

مراکز آموزش پاره وقت و آموزش از راه دور معلمان، عهده دار مسؤولیت ارزیابی نیازهای تربیتی و طراحی و پشتیبانی طرح های تربیتی حوزه آموزش معلمان می باشند. گفتنی است که برنامه های تربیتی معمولاً مدت زمان ۲ سال به طول می انجامد.

دوره های آموزش تربیت معلمان در کشور انگلستان، عموماً بر مبنای الگوی هماهنگ که ترکیبی از مطالعات موضوعی آموزش عالی، کلاس های نظری و فعالیت های عملی آموزشی است، سازمان دهی می گردد. در بخشنامه شماره ۴ مصوب سال ۱۹۹۸، دپارتمان آموزش انگلستان ((DFEE و بخشنامه شماره ۱۳ مصوب سال ۱۹۹۸، دایره ملی آموزش ایرلند، بر ارائه دوره های آموزشی ۴ساله به دانش جو یان مقطع متوسطه و برخورداری از حداقل ۳۲ هفته تجربه تدریس در مدارس کشور تأکید گردیده است. این در حالی است که معلمان مقطع آموزشی ابتدایی ملزم به برخورداری از حداقل ۲۴ هفته تجربه عملی تدریس در مدارس و گذراندن دوره های ۳ساله آموزش معلمان می باشند. معلمان دوره های فشرده آموزشی از ۱۸ هفته تجربه تدریس و معلمان مقطع آموزشی متوسطه نیز از ۲۴ هفته تجربه تدریس عملی در مدارس برخوردار می گردند. نرخ معلمان مدارس ابتدایی برخوردار از مدرک دانشگاهی (بین سال های ۹۷-۱۹۸۹)

سال تحصیلی	موسسات دولتی	موسسات خصوصی
۱۹۸۹-۹۰	٪۳۴	٪۶۹
۹۰-۹۱	٪۳۶	٪۷۰
۹۱-۹۲	٪۳۹	٪۷۱
۹۲-۹۳	٪۴۲	٪۷۲
۹۳-۹۴	٪۴۴	٪۷۳
۹۴-۹۵	٪۴۷	٪۷۳
۹۵-۹۶	٪۵۰	٪۷۲
۹۶-۹۷	٪۵۲	٪۷۲

مراکز آموزشی

آن دسته از موسسات آموزش عالی انگلستان و ولز (HEI) که از قوانین و معیارهای وضع شده تبعیت می نمایند به ترتیب توسط آژانس ملی آموزش معلمان (TTA) و شورای بودجه آموزش عالی ولز تحت نظارت قرار می گیرند. این درحالی است که مؤسسات آموزش عالی و مدارس کشور نیز مسؤولیت مشترکی در جهت برنامه ریزی و مدیریت دوره های گزینشی، آموزشی و ارزیابی علمی دانش جو یان برعهده دارند. ماده ۱۲ قانون مصوب سال ۱۹۹۴، ویژه آموزش معلمان مدارس است که مورد تأیید آژانس ملی آموزش معلمان قرار گرفته و از اختیار برگزاری دوره های آموزش معلمان برخوردار می باشند. گفتنی است که حضور در دوره های آموزشی مذکور برای کلیه افرادی که از مدارک دانشگاهی معتبر برخوردار می باشند آزاد بوده و منجر به دریافت مدرک آموزشی و احراز شرایط ویژه معلمین کشور (QTS) می گردد. طبق آخرین آمار بدست آمده در سپتامبر سال ۲۰۰۰، تعداد ۴۸ مرکز آموزش معلمان در کلیه مناطق انگلستان و ولز فعالیت دارند. لازم به ذکر است که کلیه مراکز مذکور از محل بودجه دولتی حوزه آموزش تامین اعتبار می گردند.

نهادهای مرکزی

طبق ماده ۱۱۲ قانون آموزش مصوب سال ۱۹۹۴، مسؤولیت تامین واعطای تسهیلات کافی آموزشی در جهت برگزاری دوره های آموزشی به دپارتمان آموزش و استخدام وزارت کشور انگلستان (DFEE) تفویض گردید. گفتنی است که مسؤولیت برنامه ریزی آموزشی دوره های آموزش معلمان نیز برعهده دپارتمان مذکور می باشد. اصلی ترین مسؤولیت دپارتمان آموزش انگلستان، تعیین و تدوین اهداف آموزشی دوره های آموزش معلمان و استعلام اهداف مذکور به آژانس ملی آموزش معلمان (TTA) می باشد. اصلی ترین هدف دپارتمان آموزش انگلستان از استعلام اهداف و قوانین آموزشی به آژانس مذکور، خودداری از کاهش یا افزایش تعداد معلمین تحت تعلیم مراکز آموزشی معلمان کشور می باشد. دولت انگلستان نیز به نوبه خود به اعطای حق الزحمه ماهانه آموزشی به معلمین مقاطع آموزشی ابتدایی و متوسطه بالغ بر ۶۰۰۰ پوند مبادرت می نماید. علاوه بر این از سپتامبر سال ۲۰۰۰، معلمین دروس آموزشی ریاضیات، علوم طبیعی، زبان های خارجی و علوم فنی و حرفه ای مقطع آموزشی متوسطه از پاداشی بالغ بر ۴ هزار پوند برخوردار گردیدند. علت اعطای چنین پاداش های آموزشی به واسطه کمبود معلمین دروس مذکور می باشد. طبق قانون آموزش عالی مصوب سال ۱۹۹۸، اصلاحات عمده ای به شرح ذیل در ساختار آموزش معلمان کشور انگلستان اعمال گردید:

۱. تصویب قوانین ویژه آموزشی در جهت تشکیل شوراهای آموزش معلمان
۲. نظارت بر عمل کرد مؤسسات و مراکز آموزش معلمان توسط بازرسین ارشد آموزشی

ارزشیابی تحصیلی

طی سال های اخیر، دانش جو یان دوره های آموزش معلمان در انگلستان و ولز توسط مؤسسات آموزش عالی و مراکز ارائه کننده آموزش های عملی و تجربی مورد نظارت و ارزیابی قرار می گیرند. گفتنی است که ارزیابی دانش جو یان از طریق معیارهای آموزشی نظیر بخش نامه شماره ۴ مصوب سال ۱۹۹۸، دپارتمان آموزش انگلستان (DFEE) و بخشنامه شماره ۱۳ مصوب سال ۱۹۹۸، دایره آموزش ولز صورت می گیرد. مسؤولیت ارزیابی صلاحیت دانش جو یان دوره های آموزش معلمان جهت تدریس موضوعات تخصصی و مدیریت کلاس، برعهده معلمین ارشد مراکز آموزشی کشور می باشد. گفتنی است دانش جو یانی که از این معیار و سایر معیارهای مشخص شده برخوردار باشند، به دریافت گواهینامه QTS، کارشناسی آموزش (BED) و یا مدرک تکمیلی آموزش (PGCE) نائل می آیند. مدرک تکمیلی آموزش (PGCE) به افرادی اعطا می گردد که پس از فارغ التحصیلی از دوره مقدماتی آموزش معلمان، تحت تعلیم آموزش تمام وقت ۳ساله یا آموزش پاره وقت ۲ساله در مراکز عالی آموزش معلمان (Scitt) قرار گیرند. در صورتی که اعتبار علمی دانش جو یان دوره های تکمیلی آموزشی (PGCE) مورد تأیید مراکز عالی آموزش معلمان قرار گیرد، به کلیه فارغ التحصیلان دوره های تکمیلی (NQT) چشم اندازی از حرفه معلمی ارائه می گردد که خلاصه اطلاعات موجود درخصوص توانایی های معلمین غیرحرفه ای و اولویتهای آموزشی حرفه ای جهت دریافت مدرک (QTS) را ارائه می نماید. آندسته از معلمانی که از مدارک آموزشی دیگر کشورهای عضو اتحادیه اروپا برخوردار باشند، با درخواست از دپارتمان آموزش و استخدام انگلستان، به اخذ تاییدیه بین المللی مدارک آموزشی خود امبادرت می نمایند.

پذیرش تحصیلی

معیارهای پذیرش معلمین مقاطع مختلف آموزشی در بخش نامه شماره ۴ مصوب سال ۱۹۹۸، دپارتمان آموزش انگلستان و بخشنامه شماره ۱۳ مصوب ۱۹۹۸ دایره آموزشی ولز لحاظ گردیده است. از آن جایی که دسترسی به دوره های آموزش معلمان در کشور انگلستان برفرایند گزینش مقدماتی معلمین من جمله برگزارای مصاحبات علمی، برخوردارای معلمین از تناسب فیزیکی و روحی جهت تدریس تاکید دارد، از این روی در بخشنامه شماره ۴ مصوب سال ۱۹۹۹ دپارتمان آموزش انگلستان مورد ارزیابی قرار گرفته است. طبق قانون مذکور، معلمین مقاطع مختلف آموزشی در انگلستان و ولز نمی بایستی از سابقه کیفری برخوردار باشند. از سال ۱۹۸۹، هم چنین فاکتور سابقه کاری در فرایند گزینش معلمین به سایر فاکتورهای گزینشی اضافه گردیده است.

از جمله دیگر مفاد بخشنامه شماره ۴ مصوب سال ۱۹۹۸ دپارتمان آموزش انگلستان می توان به موارد ذیل اشاره نمود:

۱. تعیین استانداردهای آموزشی ویژه معلمین واجد شرایط

۲. بهره برداری از تکنولوژی اطلاعات و ارتباطات در تدریس (بخشنامه شماره ۴ مصوب سال ۱۹۹۸ دپارتمان آموزشی انگلستان و بخشنامه شماره ۱۳ مصوب سال ۱۹۹۸ دایره آموزش ولز)

۳. ویژگی های دوره آموزشی معلمین زبان

۴. ویژگی های دوره آموزشی معلمین ریاضیات در مدارس ابتدایی

۵. ویژگیهای دوره آموزشی معلمین علوم طبیعی در مدارس ابتدایی

۶. ویژگیهای دوره آموزش معلمین زبان انگلیسی در مدارس متوسطه

۷. ویژگیهای دوره آموزشی معلمین ریاضیات در مدارس متوسطه

۸. ویژگیهای دوره آموزشی معلمین علوم طبیعی در مدارس متوسطه

۹. شرایط و مشخصه های کلی حضور در مراکز آموزش معلمان

از جمله مهم ترین شرایط جدید پذیرش دانشجو در دوره های آموزش معلمان میتوان به موارد ذیل اشاره نمود:

۱. کسب استانداردهای لازم آموزشی نظیر رتبه A-C در آزمون زبان انگلیسی و ریاضیات

۲. برخوردارای از مدرک دانشگاهی معتبر (گذراندن حداقل دوره آموزشی به مدت ۲سال)

۳. برخوردارای از رده سنی بالاتر از ۲۴ سال

۴. برخورداری از سنوات خدمتی غیررسمی در حوزه تدریس دروس آموزشی (حداقل به مدت ۲ سال) محتوای دروس دوره های آموزش معلمان و حداقل تجربه تدریس در مدارس کشور توسط دولت تعیین می گردد. گفتنی است که تعیین اعتبارات مالی و آموزشی دوره های آموزشی مذکور، توسط آژانس آموزش معلمان انگلستان و شورای بودجه آموزش عالی ولز صورت می گیرد. استانداردهای آموزش معلمان واجدالشرايط کشور انگلستان در بخشنامه شماره ۴ مصوب سال ۱۹۹۸ دپارتمان آموزش انگلستان تحت عنوان مدیریت آموزشی، نظارت و ارزیابی آموزشی و مسؤولیت پذیری معلمان عنوان می گردد. از تابستان سال ۲۰۰۰، کلیه متقاضیان دوره های آموزش معلمان در انگلستان ملزم به گذراندن آزمون ملی مهارت های آموزشی و از فوریه سال ۲۰۰۱، ملزم به گذراندن آزمون تکنولوژی اطلاعات و ارتباطات آموزش (ITC) می باشند. طبق قوانین جدید نظام آموزشی، معلمان تحت تعلیم کشور انگلستان ملزم به گذراندن آزمونهای مذکور و کسب نمرات علمی A-C می باشند. کلیه مؤسسات آموزش معلمان در ولز به ارائه دروس آموزشی به زبان ولسی به عنوان زبان دوم مبادرت می نمایند. گفتنی است به آندسته از دانش جو یانی که با موفقیت دوره آموزش زبان ولسی را پشت سرگذارند، گواهینامه صلاحیت تدریس زبان ولسی در مراکز آموزشی اعطا می گردد.

چهار چوب های قانونی

تا پیش از دهه ۱۹۹۰، قانون یا قوانین ویژه آموزش تکمیلی معلمان انگلستان و ولز اعمال نمی گردید. تا اینکه با تصویب قانون ویژه آموزش تکمیلی معلمان طی سال ۱۹۹۳، کلیه مدرسین شاغل در مؤسسات آموزش تکمیلی ملزم به برخورداری از معلومات کافی جهت ارائه دستورالعمل های مناسب آموزشی در مراکز آموزش عالی گردیدند. گفتنی است که این مقررات به خصوص بر استانداردهای سلامت روانی و رفتاری مدرسین تأکید دارد. از جمله قوانین حوزه آموزش معلمان می توان به قوانین مصوب سال ۱۹۹۳، اصلاحیه قانون آموزش معلمان مصوب سال ۱۹۹۷ و عمل کرد ماده قانون ۲۱۸ مصوب سال ۱۹۹۸ اشاره نمود. فرآیند نظارتی قوانین مذکور درحوزه آموزش معلمان توسط آژانس آموزش معلمان انگلستان یا شورای ملی آموزش عالی صورت می گیرد. قوانین معیار نیز که بر ضروریات لازم جهت ارائه دوره های آموزش معلمان تأکید دارند، در بخش نامه ۴ مصوب سال ۱۹۹۸ دپارتمان آموزش انگلستان و در بخشنامه ۱۳ مصوب سال ۱۹۹۸ برای حوزه آموزش معلمان ولز لحاظ گردیده است. آژانس ملی آموزش معلمان (TTA) نیز بنا بر قوانین اصلاحات آموزشی عالی مصوب سال ۱۹۹۴، تشکیل یافته و عهده دار وظایف ذیل می باشد:

۱. ارائه خدمات اطلاع رسانی به دایره ملی آموزش و استخدام وزارت کشور
 ۲. تعیین و تدوین مقررات آموزشی معلمان براساس دستورالعمل های وزارت کشور
 ۳. تشویق و ترغیب شهروندان انگلیسی جهت حضور در دوره های آموزش معلمان
 ۴. تشکیل موسسات معیار و استاندارد ارائه کننده دوره های آموزش معلمان و نظارت بر عملکرد مؤسسات مذکور از طریق برقراری همکاری با وزارت کشور و نظارت بر معیارهای آموزشی مؤسسات آموزش معلمان
 ۵. تعیین و تدوین استراتژی های مشخص آموزشی در جهت توسعه حرفه ای و مداوم معلمان سراسر کشور
- لازم به ذکر است که اعضای آژانس ملی آموزش معلمان (TTA) توسط دایره ملی آموزش و استخدام وزارت کشور منصوب می گردند. قانون ویژه آموزش معلمان مصوب سال ۱۹۹۴ و اصلاحیه قانون مذکور مصوب سال ۱۹۹۸ به بازرسین ارشد حوزه آموزش و مدارس کشور اختیار نظارت بر دوره های آموزش معلمان به ویژه دوره های آموزش ضمن خدمت را اعطا می نماید. در انگلستان و ولز عرضه و جذب نیرو های آموزشی توسط آژانس ملی آموزش معلمان (TTA) به صورت مشترک انجام می گیرد. مسؤولیت تأمین بودجه، تأیید اعتبارات آموزشی و نظارت برعمل کرد مؤسسات آموزشی معلمان ولز برعهده شورای بودجه آموزش عالی ولز تحت عنوان (HEFCW) می باشد.

قانون ویژه آموزش معلمان مصوب سال ۱۹۹۴ و اصلاحیه قانون مذکور مصوب سال ۱۹۹۸ نیز اختیار نظارت بر دوره های آموزش معلمان را به بازرسین ارشد حوزه آموزش و مدارس ولز اعطا می نماید.

آموزش حرفه ای معلمان

کلیه معلمان انگلستان و ولز ملزم می باشند که روش های تدریس و برنامه های کاری خود را مورد ارزیابی قرار داده و در دوره های حرفه ای آموزش معلمان (CPD) حضور یابند.

از دپارتمان آموزش انگلستان (DFEE) تحت عنوان نهاد مرکزی آموزش حرفه ای معلمان انگلستان و ولز (CPD) یاد می گردد. دپارتمان مذکور بر افزایش استانداردهای آموزش حرفه ای معلمان، بر تعهد معلمین و بر مرکزیت (CPD) در جهت نوسامانی حرفه معلمی پافشاری می نماید.

بنابر قوانین دپارتمان آموزش انگلستان (DFEE) در آموزش حرفه ای معلمان نیازمندیهای معلمان، اولویت های آموزشی مدارس و اولویت های استراتژیک ملی مد نظر قرار گرفته و از محل بودجه عمومی تامین اعتبار می گردند. از جمله دیگر دوره های آموزش حرفه ای معلمان می توان به آموزش حرفه ای معلمان ناظر (NPQH) اشاره نمود. به عبارت دیگر در دوره های آموزشی مذکور، آندسته از معلمینی که قبلاً از تجربه مفیدی در حوزه آموزش برخوردار بوده اند تحت آموزش قرار می گیرند. طبق قانون مصوب سال ۱۹۹۷ و قانون اصلاحیه مصوب سال ۲۰۰۰ ویژه آموزش عالی و آموزش معلمان کشور انگلستان، وزارت کشور به اعطای مجوز وضع مقررات آموزشی برای آندسته از معلمینی که به عنوان معلمان ناظر فعالیت داشته اند، مبادرت مینماید. طبق مقررات مذکور، کلیه معلمین متقاضی فعالیت در حوزه نظارت آموزشی می بایستی از گواهینامه ملی معلمان ناظر برخوردار باشند. دوره های آموزش حرفه ای معلمان ناظر با عنوان (LPSH) نیز ویژه آندسته از معلمان ناظری است که از حداقل ۳ سال تجربه کاری در حوزه سمت نظارتی برخوردار باشند.

از مورخه می سال ۱۹۸۹ کلیه موسسات آموزش معلمان مقاطع ابتدایی و متوسطه به ارائه چشم اندازهای شغلی و اطلاعاتی در خصوص نقاط قوت و اولویت های آموزش حرفه ای معلمان ملزم گردیده اند.

نهادهای مرکزی

از آنجائیکه نهاد اداری واحدی که مسؤولیت ارائه و نظارت بر آموزش حرفه ای معلمان (CPD) انگلستان را برعهده داشته باشد، تشکیل نیافته است، از این روی وظیفه مذکور توسط نهادها و افرادی به شرح ذیل صورت می گیرد:

۱- دپارتمان آموزش انگلستان (DFEE) و دایره ملی آموزش ولز

۲- مقامات ملی آموزش (LEA)

۳- معلمان ناظر

۴- نهادهای اداره کننده مدارس کشور

دپارتمان آموزش انگلستان (DFEE) و دایره ملی آموزش ولز تا حدود ۵۰ درصد از هزینه های مربوط به آموزش حرفه ای معلمان (CPD) را تامین اعتبار می نمایند.

بودجه مذکور به مقامات محلی آموزش انگلستان (LEA) اعطا می گردد. ساختار، قوانین و خط مشی برنامه های آموزش حرفه ای معلمان به طور سالانه تعیین شده و در بخشنامه شماره ۱۶ مصوب سال ۱۹۹۹ دپارتمان آموزش انگلستان و بخش نامه دایره آموزش ولز انتشار می یابد.

مفاد بخش نامه های مذکور به مدارس، مقامات محلی آموزش انگلستان (LEA) و آژانس آموزش معلمان (TTA) به عنوان صندوق مالی آموزش حرفه ای معلمان ابلاغ می گردد.

طی سال های اخیر در نظام آموزش حرفه ای معلمان انگلستان و ولز (CPD) از سیستم بررسی پیشنهادات آموزشی بهره برداری می گردد. طبق سیستم مذکور، مراکز آموزش حرفه ای معلمان به ارائه پیشنهاداتی در خصوص آموزش حرفه ای معلمان مبادرت می نمایند.

گفتنی است که پیشنهادات مذکور هر ۳ سال یک بار ارائه می گردد. دوره های آموزش حرفه ای معلمان (CPD) توسط مراکز آموزش عالی، دوایر محلی آموزش (LEA) و آژانس ملی آموزش معلمان انگلستان برگزار می گردد. زمانی که دوره های آموزش حرفه ای معلمان (CPD) همزمان با سال تحصیلی به معلمین ارائه گردد، مدیریت کلاس های آموزشی به معلمان جایگزین واجد شرایط (معلمان ذخیره) تفویض می گردد. گفتنی است که هزینه استخدام معلمان ذخیره توسط خود مدارس

پرداخت می‌گردد. آن دسته از دوره‌های آموزش حرفه‌ای معلمان (CPD) نیز که ویژه معلمان زبان‌های خارجی است، در کشورهای خارجی برگزار می‌گردد.

علاوه بر این، تعدادی از معلمان نیز از کشورهای دیگر بازدیدهای مطالعاتی به عمل می‌آورند تا از این طریق با بررسی سیستم‌های آموزشی دیگر کشورها، از مدل‌های جایگزینی در مدیریت و اداره کلاس‌های درسی بهره‌مند گردند. چنین بازدیدهایی به صورت دو جانبه توسط هیئت مرکزی آموزش انگلستان و دایره بین‌المللی آموزش معلمان به عمل می‌آید. طبق قوانین دایره بین‌المللی آموزش و هیئت مرکزی آموزش انگلستان با سرمایه‌گذاری آموزشی بالغ بر ۶ میلیون پوند طی سال‌های ۲۰۰۳-۲۰۰۱، تعداد ۵ هزار معلم انگلیسی تبار از امکان بازدید و برقراری تبادل افکار با مدارس سایر کشورها برخوردار می‌گردند.

ارزیابی تحصیلی

دوره‌های آموزش حرفه‌ای معلمان (CPD) در انگلستان و ولز، معلمان کلیه مقاطع آموزش حرفه‌ای از دوره‌های کوتاه مدت تا دور‌های آموزش عالی را تحت پوشش قرار می‌دهد. در نظام آموزش معلمان انگلستان، سیستم ملی خاصی جهت ارزیابی دوره‌های آموزش حرفه‌ای معلمان (CPD) وجود ندارد و این در حالی است که مقررات دوره‌های آموزش حرفه‌ای معلمان (CPD) توسط نهادهای محلی آموزش، (LFA) دایره نظارت بر استانداردهای آموزشی معلمان انگلستان (OFSTED) هیئت ارشد نظارت بر حوزه آموزش و تربیت معلمان ولز به مورد اجرا گزرده می‌شود. هیئت دولت انگلستان نیز با اعطای بورسیه‌های تحقیقاتی و بودجه آموزشی به آموزش معلمان در مقیاس کوچک، از دوره‌های آموزش حرفه‌ای معلمان حمایت به عمل می‌آورد.

از جمله چنین حمایت‌هایی می‌توان به تشکیل صندوق‌های مالی آموزش حرفه‌ای معلمان طی سال ۲۰۰۰ اشاره نمود. گفتنی است که عمل کرد صندوق‌های مذکور توسط دپارتمان آموزش انگلستان (DFET) مورد ارزیابی و نظارت قرار می‌گیرد. طی سال‌های اخیر، دولت انگلستان سیستم مالی جدیدی در پرداخت حق الزحمه مدرسین حرفه‌ای تعیین نموده که بر مبنای ارزیابی عمل کرد آموزشی و اخلاقی معلمان و برخورداری از استانداردهای ملی آموزش در سطح آستانه طراحی گردیده است. معلمان مشمول شرایط مذکور از حقوق اضافه‌بالغ بر ۴۰۰۰-۲۰۰۰ پوند برخوردار می‌گردند. گفتنی است که قانون فوق‌منحصراً شامل آندسته از معلمینی می‌گردد که علاوه بر برخورداری از مدارج علمی بالا از تجربه آموزشی و حداقل سابقه تدریس به مدت ۷ سال برخوردار باشند. لازم به ذکر است که کلیه معلمان واجد شرایط تحت ارزیابی‌های آستانه عمل کرد‌های آموزشی قرار می‌گیرند. مسؤلیت ارزیابی معلمان حرفه‌ای انگلستان براساس راهبردهای ملی برعهده هیئت نظارت معلمان و معلمین ناظر بر عمل کرد مراکز آموزشی کشور می‌باشد. گفتنی است که در ساختار هیئت نظارتی، معلمین ناظر خارجی (غیرانگلیسی) نیز حضور دارند تا صحت و وجه اعتبار تصمیمات و ارزیابی‌های به عمل آمده با حداکثر دقت و ظرافت صورت گیرد. از جمله مهم‌ترین فاکتورهای مدنظر در ارزیابی‌های فوق می‌توان به ارزیابی دانش حرفه‌ای معلمین، مهارت در تدریس و ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان و دانش‌جو یان اشاره نمود.

پذیرش تحصیلی

در نظام آموزشی انگلستان، کلیه معلمان قادر می‌باشند در هر زمانی از مسیر شغلی خود در دوره‌های آموزش حرفه‌ای معلمان (CPD) حضور یابند. دسترسی به دوره‌های آموزش حرفه‌ای معلمان (CPD) به ماهیت فعالیت‌ها بستگی دارد. به عنوان مثال در حالی که ممکن است برخی معلمان در عمده فعالیت‌های آموزشی حرفه‌ای معلمان حضور یابند، برخی نیز ممکن است در حوزه مرتبط با نقش یا مسؤلیت خود تحت آموزش قرار گیرند. گفتنی است که در دوره‌های آموزش حرفه‌ای معلمان (CPD) شرایط لازم حداقلی وجود ندارد، به نحویکه مشارکت در حوزه آموزش معلمان به نیازهای حرفه‌ای معلمین مربوطه و منابع موجود مدارس در برآورده نمودن نیازهای مذکور بستگی دارد. مشارکت‌ها از چند ساعت تا چند روز و مطالعات تمام وقت یا پاره وقت در طول یک دوره آمادگی دراز مدت متغییر است. کلیه مراکز آموزش معلمان به تعیین نیازهای آموزش حرفه‌ای معلمان (CPD) در چارچوب مقررات دولتی مبادرت می‌نمایند.

نیازهای مذکور از مصاحبات آموزشی شخصی معلمان تا تربیت گروه‌هایی از معلمان و اعمال تغییرات مدیریتی لازم جهت توسعه مراکز آموزشی را شامل می‌گردد. آموزش حرفه‌ای معلمان (CPD) ، محدوده وسیعی از فعالیت‌های آموزش معلمان را در بر می‌گیرد.

این واژه ممکن است به کادر آموزشی و معلمان مدارس یا مجموعه‌ای از نشست‌ها و ملاقات معلمان چندین مرکز آموزشی محدود گردد. این واژه هم‌چنین فعالیت‌هایی نظیر تدریس گروهی را نیز شامل می‌گردد. معلمان مقاطع مختلف آموزشی کشور انگلستان هم‌چنین با حضور در دوره‌های آموزش عالی (کارشناسی-کارشناسی ارشد و دکتری) از دوره‌های آموزش حرفه‌ای برخوردار می‌گردند.

منبع: سایت سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی